

NASJONAL KARTLEGGING AV BEHOV FOR IDRETTSANLEGG

Innhold

1 Innledning	3
2 Bakgrunn	4
3 Dagens status.....	6
4 Definisjoner	7
4.1 Nasjonalanlegg og mesterskapsanlegg (nivå 1)	7
4.2 Anleggspolitisk program (nivå 2)	7
4.3 Strategisk viktige anlegg	7
4.3.1 Kjennetegnene til strategisk viktige anlegg:	7
4.3.2 Kartlegging av behov	8
4.3.3 Sjekkliste for anleggsbehov	8
4.3.4 Tidshorisont og realisme	9
4.4 Utvalgte anleggstyper	10
5 Prosess med kartlegging og prioritering	11
5.1 Roller i kartlegging	11
5.2 Tidslinje.....	13

1 Innledning

I forlengelse av idrettstingets vedtak (sak 18.12) om en nasjonal behovskartlegging av idrettsanlegg, vil Norges idrettsforbund gjennomføre en ny prosess knyttet til kartlegging og prioritering av anlegg av nasjonal og regional betydning. Anleggspolitisk utvalg i NIF har ansvar for prosessen, og skal levere sin innstilling til NIFs generalsekretær innen 31. oktober 2025.

Ved kartlegging av anlegg på nivå 1 (anlegg av nasjonal betydning) og nivå 2 (anlegg av regional betydning), vil særforbund og idrettskretser være sentrale aktører. Tidligere, i forbindelse med innspillet til ny nasjonal anleggsplan, har NIF kjørt en prosess med navnet «*strategisk viktige anlegg for særforbund og idrettskretser*». Her har særforbund (SF) og idrettskretser (IK) fått spille inn sine forslag og idrettsstyret vedtok en liste på 72 prioriterte anlegg. De fleste av disse ville tilhørt nivå 2, anlegg av regional betydning.

Anleggspolitisk utvalg i NIF har besluttet at nivå 2 skal omfatte anleggsbehov som kartlegges og spilles inn av SF og IK (strategisk viktige anlegg), men også noen utvalgte anleggstyper. Dette vil sammen utgjøre et *anleggspolitisk program* på nivå 2.

I dette dokumentet blir prosessen og definisjon og kriterier for prioritering bli framlagt. Anleggspolitisk utvalg har med sin faglige kompetanse sikret at hensikten i idrettstingsvedtaket er ivaretatt. Videre vil også prosess for prioritering blir presentert.

Idrettskretser og særforbund bes skille mellom to tidshorisonter ved innspill av konkrete prosjekter/anlegg/anleggsbehov:

- A) Prosjekter med sannsynlig byggestart innen 5 år
- B) Langsiktige behov med større usikkerhet

2 Bakgrunn

18.12 FORSLAG TIL IDRETTSTINGET OM Å GJENNOMFØRE EN NASJONAL BEHOVSVURDERING AV IDRETTSANLEGG

Forslagsstiller: Viken idrettskrets

Forslag til vedtak: KUD gjennomførte høst 2022 og vinter 2023 en møteprosess med norsk idrett og ber om innspill til ny anleggspolitikk. Ett av spørsmålene som stilles er om vi bygger de riktige anleggene, noe vi uten en behovsanalyse ikke er i stand til å besvare presist. Idrettstinget ber derfor idrettsstyret om å gjennomføre en prosess for å vurdere behovene for større idrettsanlegg nasjonalt.

Forslaget ble vedtatt

Begrunnelse:

Det er store behov for anlegg og det er store etterslep på spillemiddelordningen. Oslo Economics konkluderte (2020) i en evaluering av ordningen om tilskudd til anlegg til idrett og fysisk aktivitet at ordningen bærer preg av å være en køordning, med begrenset grad av reelle prioriteringer. Nye søknader plasseres bak eldre, uavhengig av om disse viser et større behov enn de som allerede står i kø.

KUD stilte i dialogprosessen høst-vinter 22-23 det åpenbare spørsmålet om vi bygger de riktige anleggene, et spørsmål som ikke kan besvares presist uten at vi gjennomfører en analyse av behovet. Vi trenger derfor en nasjonal anleggsplan og -strategi for idrettsanlegg som bygger på en grundig behovsanalyse. Planen må involvere hele norsk idrett, både særforbund/særidretter og IK/IR. Dette er et område samhandlingen i norsk idrett er altfor svak og med fordel kan løftes høyt på agendaen. Et nasjonalt anleggspolitisk utvalg i NIF bør etableres for å styrke anleggspolitisk kompetanse og -kapasitet.

Planen må ta for seg de ulike typer anlegg og behov, VIK har laget følgende forslag til nivåer av anlegg som skal dekke ulike behov og norsk idrett må ha en politikk for behovsoppnåelse som adresserer nivåenes ulikheter. VIK mener den nasjonale planen bør inkludere nivå 1 og 2.

Fire hovedkategorier anlegg:

Nivå 1: Nasjonalanlegg/anlegg av nasjonal betydning, anlegg for toppidrett

Nivå 2: Regionale/interkommunale anlegg

Nivå 3: Lokale/kommunale anlegg

Nivå 4: Nærmiljøanlegg

Noen stikkord til de 2 øverste nivåene:

Nivå 1:

Vi har siden 1997 hatt en ordning med nasjonalanlegg, Det er ikke foretatt ny vurdering av hvilke idretter som kan tilgodeses med nasjonalanlegg siden 1997. VIK mener derfor

at nasjonalanleggsordningen slik den er i dag bør skrotes og en ny ordning etableres basert på behovene i 2023. VIK mener denne må ivareta de idretter som ønsker og, etter en prioritering i norsk idrett, er i posisjon for å søke mesterskap og inkludere en plan for anlegg som er i stand til å huse mesterskap. Geografi må vurderes, også type anlegg, flerbruksløsninger bør løftes frem. Herning-boxen i Danmark kan være en mulig inspirasjonskilde.

Nivå 2:

Regionale/interkommunale anlegg er anlegg som ikke kan plasseres i hver kommune, eksempler kan være friidrettshaller, helårs ski/skiskytingsanlegg, fotballhaller, svømmeanlegg, kunstisbaner og ishaller.

Plassering må avstemmes i dialog mellom særiddrett/klubber/IK/IR. Det finnes ingen slik tilnærming i dag. Anleggspolitisk program, som blant annet er tenkt for styrking av denne type anlegg, vil kreve en transparent prosess i norsk idrett som inkluderer aksept for behov av alle interessenter og aksept i aktuell kommune for plassering, inklusiv tilgjengelig areal og at anlegget kommer inn på prioritert liste i IR/kommune. IK må ha et koordineringsansvar for en slik prosess. Det må etableres klare kriterier for å komme inn på prioritert liste i anleggspolitisk program.

Interkommunal sats i spillemiddelordningen er viktig og kan gjerne styrkes, ulike incentivordninger vil foreslås i VIKs innspill til KUD i nevnte prosess.

Fylkeskommunens rolle i arbeidet med denne type anlegg kan gjerne styrkes gjennom å gi fylket større handlingsrom i prioritering av denne type anlegg.

Idrettsstyrets uttalelse:

Tilgang til gode fremtidsrettede anlegg er viktig for idretten på alle nivåer.

Behovsvurderinger, anleggsplanlegging og -koordinering skjer i dag først og fremst i regi av kommuner og idrettsråd, og det er stort sett kommuner som investerer i anlegg av nasjonal og regional betydning.

Idrettsrådene har en helt sentral plass i anleggsutviklingen i norsk idrett og Idrettsstyret mener det er behov for å styrke samarbeidet mellom særforbund/særkretser, idrettskretsene og idrettsrådene innenfor anleggsområdet.

Idrettsstyret mener det er viktig at idrettskretser og særforbund tar en mer aktiv rolle i planlegging av nye anlegg. Alle idrettskretser og særforbund bør utvikle mål og strategier innenfor anleggsområdet, og særforbundene bør, i samarbeid med idrettskretsene, utarbeide oversikter over behov for anlegg av nasjonal og regional betydning for sine idretter. Idrettskretsene har et særskilt ansvar for å involvere idrettsrådene i denne prosessen.

Økonomiske og administrative konsekvenser: Det oversendte forslaget inneholder ingen vurdering av de økonomiske og administrative konsekvensene. Gjennomføring av overnevnte prosess vil medføre noe økt ressursbruk for organisasjonsledd som deltar i arbeidet. Dette vil kunne medføre nedprioritering av andre oppgaver. Det vil videre måtte vurderes fra hvilken post oppfølgingen av et eventuelt vedtak skal finansieres.

Idrettsstyret støtter forslaget.

3 Dagens status

Siden høsten 2022 har Kultur- og likestillingsdepartementet (KUD) arbeidet med en ny nasjonal anleggsplan, som konkret oppfølging av følgende mål i [Hurdalsplattformen](#):

«Regjeringen vil ruste opp og bygge flere idrettsanlegg og lage en nasjonal plan for idrettsanlegg sammen med idrettsbevegelsen».

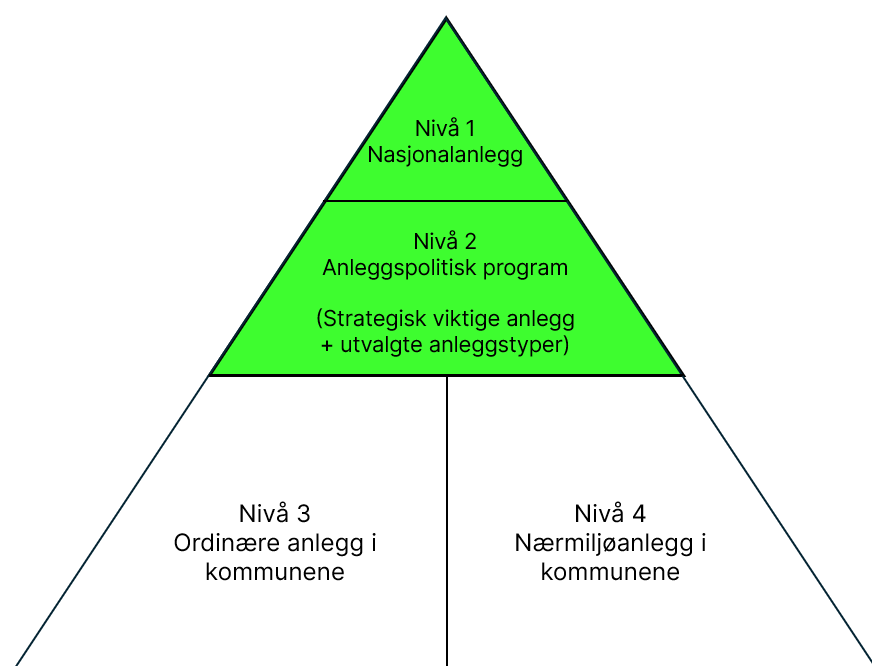
I den forbindelse sendte NIF inn sitt første innspill til den nye nasjonale anleggsplanen i januar 2023. I innspillet, som ble behandlet av idrettsstyret 18. og 19. januar 2023, ble det vedtatt en [prioriteringsliste over strategisk viktige anlegg for SF og IK](#). Listen var utarbeidet basert på innspill fra NIF, IK og SF – og listen var på høring i organisasjonen først. Dette er anlegg som norsk idrett mener det er viktig blir realisert. For å øke muligheten for dette foreslo NIF for departementet at disse anleggene skulle få et spillemiddeltilskudd tilsvarende 40 prosent av normal anleggskostnad for anleggstypen.

Det var lagt opp til en revidering av listen etter 2-3 år.

Departementet har høsten 2024 endret arbeidet fra en ny nasjonal anleggsplan til et arbeid med endringer i spillemiddelordningen til anlegg. Dette endringsforslaget har vært ute på høring, og NIF har sammen med 55 SF og 10 IK spilt inn [ni tiltak som bidrar til bygging av flere idrettsanlegg](#).

Et av punktene tar til orde for at det innenfor spillemiddelordningen må etableres et program på nasjonalt nivå som gir ekstra tilskudd til noen utvalgte anlegg og anleggstyper. Dette anleggspolitiske programmet vil omfatte nivå 2 (se illustrasjon under). Nivå 1 vil omfatte nasjonalanleggene og mesterskapsanlegg. Nivå 1 må sees i sammenheng med høringsprosessen på ordningen som går høsten 2024 og vinteren 2025.

Det redegjøres for definisjon, kartlegging og prosess for innspill for de to øverste nivåene i et senere kapittel.

4 Definisjoner

4.1 Nasjonalanlegg og mesterskapsanlegg (nivå 1)

Formålet med nasjonalanleggene er ifølge Kulturdepartementet følgende:

Nasjonalanleggene skal brukes til presentasjon av internasjonal eliteidrett i Norge, og være arena for internasjonale mesterskap og konkurranser i Norge. Nasjonalanleggene bør fungere som sentre for de respektive særidretter, og bla. brukes til treningssamlinger for eliteutøvere i den/de aktuelle idretter.

Med internasjonale mesterskap menes her primært VM og EM. I tillegg skal større internasjonale konkurranser, som eksempelvis World Cup finaler, og under visse omstendigheter også andre World Cup arrangementer eller tilsvarende, legges til nasjonalanleggene.

4.2 Anleggspolitisk program (nivå 2)

Anleggsutvalget i NIF anbefaler at nivå 2 i spillemiddelordningen omfatter et anleggspolitisk program som består av to hoveddeler:

- a) Strategisk viktige anlegg
- b) Utvalgte anleggstyper

Det foreslås at ca. 10 prosent av spillemiddelordningen årlig går til anlegg innenfor denne kategorien. Dette ville i år utgjort cirka 190 millioner kroner. Det foreslås videre at disse anleggene skal få dekket kostnader tilsvarende 40 prosent av normal anleggskostnad for anleggstypen. 25 prosent fra de ordinære spillemidlene og 15 prosent fra dette programmet.

4.3 Strategisk viktige anlegg

Strategisk viktige anlegg har blitt et etablert begrep blant idrettskretsene og særforbundene. Anleggene som spilles inn fra idrettskretsene og særforbundene til denne kategorien er det et kritisk behov for i en region/idrett. Anleggene karakteriseres som anlegg som nødvendigvis ikke bør bygges i alle kommuner.

4.3.1 Kjennetegnene til strategisk viktige anlegg:

- c) Større kostnadskrevende anlegg som er vanskelig å realisere
- d) Større trenings- og rekrutteringsanlegg som gir flerbruksmulighet på tvers av idretter og aktiviteter
- e) Spesiell anleggstype som ikke finnes i en bestemt region, med stort potensiale for aktivitet ved realisering
- f) Anlegg tilpasset større arrangementer eller mesterskapsanlegg som faller utenfor nasjonalanleggsordningen
- g) Anlegg som løser et kritisk behov i sitt område/region (f.eks. lange ventelister)

Kjennetegnene er ment som eksempler, og ikke som en avgrensning eller en fastsatt ramme for anleggene som spilles inn. Listen over prioriterte anlegg vil omhandle anleggstyper innen flere idretter for å sikre mangfoldet i anleggsutviklingen.

4.3.2 Kartlegging av behov

Samtlige av de strategisk viktige anleggene som skal prioriteres må svare ut ett eller flere konkrete behov. Anleggspolitisk utvalg har utarbeidet en sjekkliste for anleggsbehov. Innspill på anlegg fra særforbund eller idrettskretser som ikke svarer ut ett av de syv behovene, vil ikke bli vurdert i den endelige listen som utvalget innstiller.

4.3.3 Sjekkliste for anleggsbehov

Anleggene må svare ut ett eller flere av følgende behov. Det er totalt syv anleggsbehov, de er ikke listet opp i prioritert rekkefølge.

- a) Anlegget vil fjerne ventelister for deltakelse
Mange idrettslag melder om at de har ventelister for deltakelse, og behov for anlegg slik at alle som ønsker kan være med.
- b) Anleggstypen finnes ikke i regionen
Flere anleggstyper er fraværende i en kommune eller i et fylke. Det er potensiale for aktivitet, men uten det spesifikke anlegget har man ikke mulighet å utøve aktiviteten.
- c) Dagens anlegg er ikke egnet til dagens bruk/krav
Mange av anleggene i Norge er bygget for mange år siden, da andre krav for bruk og drift var gjeldende. I noen tilfeller er tilstanden så dårlig på anleggene at det er behov for rehabilitering eller nytt anlegg.
- d) Lang reisevei til dagens anlegg innen samme idrett
Anleggsdekning per innbygger forteller ikke alltid hele behovsbildet. I noen tilfeller vil anlegg som er i samme kommune, men over en time unna, være utilgjengelig for mange som ønsker å drive med aktiviteten.
- e) Behov for anlegg tilpasset større arrangementer
Arrangement er en viktig del av idrettens og samfunnets verdiskapning. Kravene til anlegg, både størrelse og andre tekniske krav, øker dersom man ønsker å gjennomføre større arrangementer. Dette vil da være et særegent behov fra vanlig bruk.
- f) Behov for regionsanlegg som alle innenfor samme idrett reiser til
Enkelte idretter har behov for å samle mange innenfor samme idrett på stevner eller konkurranser regelmessig. Det er typisk at det finnes få slike anlegg.
- g) Behov for nasjonalanlegg
Enkelte idretter har et ekstra behov for anlegg til internasjonale mesterskap. Dette medfører ekstra krav til eieren, og dermed ekstra kostnader ved bygging og rehabilitering.

Disse anleggsbehovene er relevante for alle anleggsprosjekter, men særlig stilles det krav til at foreslåtte strategisk viktige anlegg må svare ut ett eller flere behov.

Det forventes at idrettskretsene og særforbundene bruker idrettsrådene og særkretsene/regionene til å kartlegge hvilke behov anleggene svarer ut. Det anbefales også at idrettskretsene og særforbundene koordinerer seg imellom der de ser at de har sammenfallende innspill, for å sikre at behov og lokal forankring er godt ivaretatt.

4.3.4 Tidshorisont og realisme

NIF har fått tilbakemeldinger både fra idretten og det offentlige at realisme og tidshorisont må redegjøres for.

Anleggsprosjekter som spilles inn til listen over strategisk viktige anlegg må svare ut i hvilken grad anleggsbehovet er realistisk å gjennomføre innen en gitt tidshorisont. Det er viktig at listen over strategisk viktige anlegg ikke betegnes som en «ønskeliste» uten realisme.

Anleggsutvalget i NIF vil vurdere realismen i forslagene fra idrettskretser og særforbund basert på svar innenfor ulike spørsmål i et eget skjema. Hvert anleggsprosjekt eller anleggsbehov som spilles inn må svare ut alle spørsmålene for å vurdere realisme. Det er også kritisk å anslå om anlegget kan starte bygging innen 5 år, slik at prosjekter som er nærmest realisme kan spilles inn tidligst mulig til KUD.

Anleggsprosjekter og anleggsbehov kan spilles inn i følgende to kategorier:

- A) Prosjekter med sannsynlig byggestart innen 5 år
- B) Langsiktige behov med større usikkerhet

Behovene i de to kategoriene kan være like reelle, men det vil være nyttig for NIF å skille ut hvilken tidshorisont og problemstillinger prosjektene har.

Følgende spørsmål om tidshorisont og realisme må svares ut i innspillene:

1. Hvilke av de syv anleggsbehovene svarer prosjektet ut (se kapittel 4.3.3)?
2. Er det flere anleggstyper som skal kombineres i prosjektet?
3. Er anlegget omtalt eller prioritert i kommunedelplanen for idrett i den aktuelle kommunen?
4. Har prosjektet/behovet areal avsatt til anlegget i kommuneplanens arealdel?
5. Er det behov for reguleringsprosess for aktuelt areal?
6. Hvem er prosjekteier, hvem er tenkt å bygge og hvem er tenkt å drifte anlegget?
7. Hva er framdriftsstatus på prosjektet i dag?
(Se illustrasjonen fra [prosjektveilederen](#) til Gode idrettsanlegg under som inspirasjon til å fastsette status)

8. Er det utarbeidet et kostnadsestimat? Oppgi estimert kostnad.
9. Er det estimert byggestart og ferdigstillelse? Oppgi estimert byggestart og ferdigstillelse.

Figur 1 Prosjektveilederen

4.4 Utvalgte anleggstyper

Det er tenkt at det anleggspolitiske programmet skal tilgodese noen utvalgte anleggstyper i tillegg til noen konkrete anlegg.

Anleggspolitisk utvalg vil utarbeide et forslag til en slik liste. Denne listen, med en begrunnelse for hvorfor disse anleggstypene er valgt ut, vil bli sendt på høring i organisasjonen.

I idretten skal – flere og bedre anlegg 2019-2023 ble det bestemt at en skulle arbeide for opprettelsen av et anleggspolitiskprogram hvor følgende anleggstyper var med: Isanlegg, tilleggsarealer til idrettshaller samt idrettens aktivitetshus. Idrettens aktivitetshus skulle være et anlegg med flere, fire til seks, mindre aktivitetsflater samlet på ett sted. I tillegg til aktivitetsflatene skulle det bygges noen sosiale rom. Senere har også paraidrettssentre blitt inkludert som en prioritert anleggstype.

5 Prosess med kartlegging og prioritering

5.1 Roller i kartlegging

Idrettens anleggspolitikk krever langsiktighet, involvering, kunnskap og troverdighet for å få gjennomslag for prioriteringene som gjøres. For å få et godt samarbeid med det offentlige, kreves det tøffe prioriteringer basert på god forankring internt i idretten først.

Idrettsrådene skal koordinere idrettens innspill lokalt mot kommunene. Idrettslagene og særidretten er de viktigste interessentene i dette arbeidet.

Idrettskretsene skal koordinere idrettens innspill regionalt mot fylkeskommunene og stortingsbenkene, og sørge for at idrettens prioriteringer ivaretas gjennom fylkenes forvaltning av spillemidlene regionalt. Idrettsrådene og særkretsene/regionene er de viktigste interessentene i dette arbeidet. Her er det viktig at idrettskretsene koordinerer den politiske innsatsen med særforbundene om de kritiske anleggsbehovene og de største anleggsprosjektene.

Særforbundene skal gjennom særkretsene/regionene kartlegge hvilke anleggsbehov særidretten har på nasjonalt nivå. Det er kritisk at særidretten koordinerer med idrettsrådene, idrettskretsene og NIF i sitt arbeid for å forankre behovene sine på lokalt, regionalt og nasjonalt plan.

Idrettsforbundet skal koordinere idrettens innspill mot nasjonale myndigheter. Her er særforbundene og idrettskretsene de viktigste interessentene.

På nivå 1 har særforbundene den viktigste rollen i kartlegging av behov for nasjonalanlegg og mesterskapsanlegg. Idrettsforbundet støtter opp og gjør de formelle henvendelsene til nasjonale myndigheter som gjelder anlegg på nivå 1.

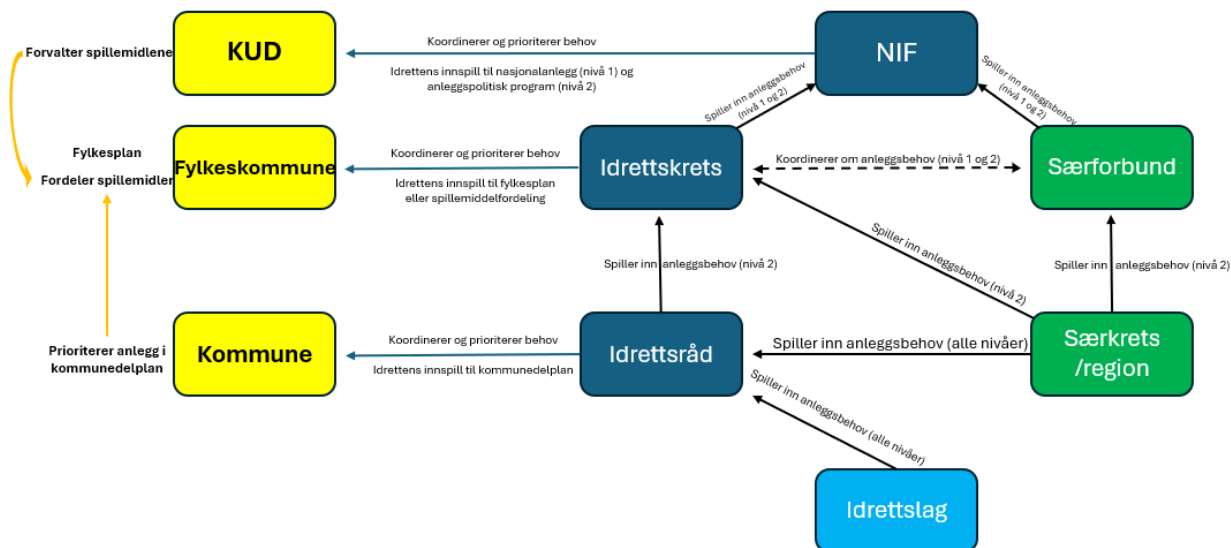
På nivå 2 har idrettskretsene og særforbundene den viktigste rollen i idrettens kartlegging av behov for strategisk viktige anlegg i sin region/idrett. Det er avgjørende at innspill fra idrettsråd og særkretser/regioner er førende for innspillene til idrettskretsene og særforbundene. Grundig involvering og god forankring er avgjørende for at strategisk viktige anlegg skal kunne realiseres. Idrettsforbundet prioriterer innspillene fra IK og SF. Idrettsforbundet prioriterer også noen utvalgte anleggstyper, basert på innspill fra særforbund.

De fleste idrettskretsene har kartlagt hvilke større anlegg av regional betydning de yter politisk innsats for å hjelpe med realisering, gjennom omtale i idrettskretsenes anleggsplan. Det er naturlig at strategisk viktige anlegg som spilles inn til NIF er omtalt i idrettskretsenes anleggsplan, dersom de har en gjeldende vedtatt plan.

Idrettens anleggspolitikk – på lokalt, regionalt og nasjonalt nivå

Anlegg	Prioriteres av	Spilles inn av
Nasjonalanlegg (nivå 1)	Idrettsforbundet	Særforbund Idrettskrets
Prioriterte anleggstyper (nivå 2)	Idrettsforbundet	Særforbund
Strategisk viktige anlegg (nivå 2) (noen få utvalgte av kategorien under)	Idrettsforbundet	Idrettskrets Særforbund
Større kostnadskrevende anlegg av regional betydning som spilles inn til NIF og fylkeskommune (nivå 3)	Idrettskrets (Særforbund)	Idrettsråd Særkrets/region
Ordinære anlegg i kommunene (nivå 3)	Idrettsråd	Idrettslag Særkrets/region
Nærmiljøanlegg (Nivå 4)	(Idrettsråd)	(Idrettslag)

Idrettens anleggspolitikk – samspillet med det offentlige

5.2 Tidslinje

Prosess

Nasjonalanlegg (nivå 1)

1. Det foreslås at utvalget kontakter alle særforbund for å høre hvilke behov de har og hvilke planer som foreligger for å etablere slike anlegg. Det foreslås at dette arbeidet starter umiddelbart og avsluttes senest 28. februar.
2. Anleggsutvalget vurderer opp mot forslaget til «ny nasjonalanleggsordning» når den offentliggjøres. Frist ukjent.

Strategisk viktige anlegg (nivå 2)

Her må det gjennomføres en mer stegvis prosess. Følgende prosess foreslås:

1. Idrettskretsene kontaktes og bes om å nominere aktuelle anlegg. Frist 1. april.
Listen over anlegg må utarbeides i samarbeid med idrettsråd og særkretser/regioner/særforbund.
2. Særforbundene kontaktes og bes om å nominere aktuelle anlegg. Frist 1. april.
Listen over anlegg må utarbeides i samarbeid med særkretser/regioner.
3. Idrettskretsenes forslag oversendes særforbundene, og særforbundene bes om å vurdere disse samt egne nominerte anlegg, og oversende et endelig forslag med aktuelle anlegg for sin idrett. Frist 1. mai.
4. Anleggspolitiskutvalg utarbeider et forslag til endelig liste og sender dette på høring til kretser og særforbund. Frist 15. juni. Høringsfristen settes til 15. september.
5. Basert på høringen utarbeider anleggspolitisk utvalg en endelig liste og oversender den til generalsekretæren senest 15. oktober.

Anleggstyper som skal omfattes av anleggspolitisk program (nivå 2)

1. Anleggspolitisk utvalg utarbeider et forslag til hvilke anleggstyper som skal omfattes av ordningen. Frist 28. februar.
2. Forslaget sendes på høring til særforbund og idrettskretser. Høringsfrist 1. mai.
3. Anleggspolitisk utvalg fastsetter endelig liste over anleggstyper. Frist 15. juni.
4. Anleggspolitisk utvalg vurderer om en skal begrense antall anlegg innenfor ordningen. Dette må ses i sammenheng med størrelsen på listen over anlegg av regional betydning. Frist 15. oktober.

Se illustrasjon av tidslinje på neste side.

